

Periodisme ambiental

Recordo que el conegut periodista i escriptor Ryszard Kapuscinski (1932-2007) va deixar dit, en alguna de les múltiples entrevistes que li van fer, que els seus escrits són la combinació de tres elements. He volgut aplicar o parafrasejar aquest tres elements al periodisme de temes ambientals.

Les imatges també poden formar part del discurs del periodisme ambiental. Paisatge de tardor al Pirineu.

El primer element és el viatge, el viatge com a exploració, com a vivència amb la gent del lloc. Viatge empàtic i participatiu d'emocions: maldecaps, il·lusions i esperances personals. El periodista dedicat a temes ambientals ha d'actuar d'aquesta manera, els problemes ambientals tenen un vessant científic, un de polític i un de social. El vessant social és aquell que ens fa veure la cara més humana del problema. No es tracta d'anar on hi ha la notícia, mirar i marxar. S'han d'escoltar opinions i percepcions diferents davant d'un mateix problema ambiental. Les opinions de científics, les opinions de polítics i, sobretot, les opinions de la gent afectada. Opinions que no deixen de tenir una primera capa de subjectivitat, la segona és la del periodista.

Segons Kapuscinski, el segon element a tenir en compte és llegir literatura sobre el subjecte, sobre el tema a tractar: llibres i articles (articles científics, si cal). Cal recórrer a moltes fonts per contrastar les informacions. Es tracta de reconstruir totes les percepcions que hi ha davant d'un fenomen ambiental. Per una banda, no totes les fonts tenen el mateix rigor i, per una altra, s'han de detectar els interessos que hi ha darrere cada escrit i presentar-los totes de la manera més neutre possible. Cal vigilar aquelles fonts informatives que neguen una realitat, malgrat o per sort ser complexa, carregada de moltes evidències argumentals i científiques.

I, finalment, el tercer element és la reflexió, la qual sorgeix del viatge i de la lectura. És el toc de subjectivitat. Aquí és quan fem les interpretacions subjectivament objectives i rigoroses. L'objectivitat i la subjectivitat entren en plena dialèctica. La informació ambiental esdevé una informació plural: el periodista dona aquells fragments de realitat que ajuden a entendre i interpretar certes incerteses provinents sovint dels experts; a interpretar i comprendre certes pors que poden venir de la població i a interpretar certes instrumentalitzacions de polítics o institucions. Per tant, el periodisme ambiental és molt més que informar sobre l'actualitat relacionada amb el medi ambient, sobretot dels impactes de l'activitat humana sobre el seu entorn, i molt més que despertar la consciència ecològica de la gent.